

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії **Арапін Юрій Миколайович**,
1971 року народження, громадянин **України**

освіта вища: у **1993 році** закінчив Українську сільськогосподарську академію за спеціальністю «Економіка-кібернетика».

З **вересня 2022 року** по теперішній час аспірант денної форми навчання **Національної академії внутрішніх справ**, виконав акредитовану освітньо-наукову програму **Національної академії внутрішніх справ**.

Разова спеціалізована вчена рада утворена наказом **Національної академії внутрішніх справ** від «**28**» травня **2026 року № 707**, у складі:

Голови разової спеціалізованої **Марини Співак**, доктора політичних наук, вченої ради - професора, професора кафедри адміністративного права та процесу **Національної академії внутрішніх справ**;

Рецензентів - **Ірини Бухтіярової**, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри адміністративно-правових дисциплін **ННПП Національної академії внутрішніх справ**;

Ірини Булик, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри адміністративно-правових дисциплін **Національної академії внутрішніх справ**.

Офіційних опонентів - **Олени Джафарової**, доктора юридичних наук, професора, завідувача кафедри адміністративної діяльності навчально-наукового інституту № 3 **Харківського національного університету внутрішніх справ**;

Дмитра Іваненка, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри адміністративного права та процесу **Навчально-наукового інституту права та соціального менеджменту Донецького державного університету внутрішніх справ**.

на засіданні «**21**» липня **2026 року** прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань «Право» **Арапіну Юрію Миколайовичу** на підставі публічного захисту дисертації «Публічне адміністрування ринку зерна в **Україні**» за спеціальністю 081 «Право».

Дисертацію виконано в **Національній академії внутрішніх справ, МВС України, м. Київ**.

Науковий керівник – **Ігор Андрущенко**, кандидат юридичних наук, професор, професор кафедри економіко-правових дисциплін ННПП Національна академія внутрішніх справ.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Дисертаційне дослідження є одним із перших системних наукових досліджень, у межах якого питання публічного адміністрування РЗ в Україні розглянуте комплексно як на теоретичному, так і прикладному рівнях, що дає змогу обґрунтувати та сформулювати важливі наукові положення, висновки і практичні рекомендації. У результаті здійсненого дослідження сформульовано й обґрунтовано, а також додатково аргументовано низку наукових положень і висновків, які виносяться на захист, зокрема:

вперше розроблене авторське визначення терміна «публічне адміністрування ринку зерна в Україні» – це врегульована нормами публічного права цілеспрямована діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування, яка здійснюється, застосовуючи адміністративно-правові та організаційно-економічні інструменти, і спрямована на формування, функціонування та розвиток РЗ, забезпечення продовольчої безпеки держави, захист публічних приватних інтересів учасників ринку, дотримання вимог якості та безпеки зернової продукції, стабільність і прозорість зернових товаропотоків в умовах побудови економіки ринкового типу;

вперше визначено суб'єктів, які належать до системи органів публічного адміністрування РЗ в Україні, зокрема: 1) органи державної влади загальної та спеціальної компетенції, які забезпечують відповідно до наданих повноважень формування та реалізацію аграрної політики в країні, нормативно-правове регулювання, контроль і нагляд, а також координацію діяльності суб'єктів зернового ринку; 2) органи місцевого самоврядування, які забезпечують на місцевому рівні в межах, визначених чинним законодавством, реалізацію державної продовольчої політики щодо створення належних організаційно-правових та фінансово-забезпечувальних умов для функціонування суб'єктів РЗ. Слід зауважити, що їхні повноваження мають допоміжний та координаційний характер;

вперше встановлено, що основними складовими механізму публічного адміністрування є адміністративні методи впливу держави на РЗ, зміст яких полягає у дії імперативних управлінських засобів, що застосовують уповноважені органи публічної влади в межах, визначеної законом компетенції, шляхом прийняття обов'язкових рішень, здійснення контролю, нагляду та застосування заходів адміністративного примусу. До основних адміністративних методів впливу держави на РЗ віднесено: контрольно-наглядовий; нормативно-регуляторний; дозвольно-реєстраційний; адміністративно-примусовий; адміністративно-процедурний;

вперше доведено, що зміст механізму публічного адміністрування РЗ в Україні полягає у досягненні стратегічних цілей державної аграрної політики, зокрема забезпечення стабільності внутрішнього ринку, розвитку експорту та захисту прав суб'єктів зернового ринку. Механізм публічного адміністрування РЗ в Україні є комплексною системою інституційних, нормативно-правових,

функціональних, інструментальних та процедурних елементів, що у своїй сукупності забезпечують ефективний державний вплив на зерновий ринок та реалізацію публічних інтересів у цій сфері

За своїм змістом дисертація відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами), Вимогам до оформлення дисертації, затверджених наказом міністерства освіти та науки України від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами).

Здобувач має 22 наукові публікації за темою дисертації, серед яких 6 статей опубліковано у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України з юридичних наук, та 16 наукових тез виступів і матеріалів міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій. У наукових публікаціях у повній мірі обґрунтовуються отримані наукові результати

1. Арапін Ю. М. Публічне адміністрування сільськогосподарської продукції в Україні – питання національної безпеки. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 8. 2022. С. 219–222.

2. Арапін Ю. М. Характеристика системи суб'єктів ринку зерна в Україні та правове регулювання їх діяльності. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 12. 2022. С. 251–254.

3. Арапін Ю. М. Ретроспектива виникнення і розвитку ринку зерна в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 1. 2023. С. 246–248.

4. Андрущенко І. Г., Арапін Ю. М. Адміністративно-правове регулювання ринку зерна в Україні та заходи щодо його удосконалення. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. № 2. 2023. С. 86–89.

5. Арапін Ю. М. Організаційні засади публічного адміністрування ринку зерна в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 1. 2024. С. 323–325.

6. Арапін Ю. М. Підвищення ефективності публічного адміністрування ринку зерна як напрям забезпечення продовольчої безпеки країни. *Журнал східноєвропейського права*. № 130. 2025. С. 174–178.

У дискусії взяли участь члени разової спеціалізованої вченої ради та висловили зауваження:

Офіційний опонент – доктор юридичних наук, професор **Джафарова Олена В'ячеславівна**, Харківський національний університет внутрішніх справ, завідувач кафедри адміністративної діяльності навчально-наукового інституту № 3, виступив без зауважень.

Офіційний опонент – кандидат юридичних наук, доцент **Іваненко Дмитро Дмитрович**, доцент кафедри адміністративного права та процесу Навчально-

наукового інституту права та соціального менеджменту Донецького державного університету внутрішніх справ, виступила без зауважень.

Рецензент – кандидат юридичних наук, доцент **Бухтіярова Ірина Геннадіївна**, Національна академія внутрішніх справ, доцент кафедри адміністративно-правових дисциплін ННІПП, виступила без зауважень.

Рецензент – кандидат юридичних наук, доцент **Булик Ірина Леонтіївна**, Національна академія внутрішніх справ, доцент кафедри адміністративно-правових дисциплін ННІПІ, виступила без зауважень.

Голова ради – доктор політичних наук, професор **Співак Марина Вікторівна**, Національна академія внутрішніх справ, професор кафедри адміністративного права та процесу, виступила із зауваженнями: поточний рівень дисертаційного дослідження має певний дефіцит розрахунково-аналітичного матеріалу, що обмежує можливості диференційованого підходу до формування стратегії розвитку ринку; в роботі слід було б показати зв'язок з належним адмініструванням і економічними показниками, тобто економікою в середині держави; якщо запропоновані зміни до закону про наближення до норм і стандартів до ЄС і торгівлю зерном з ними, то якими нормами та інструментами будуть врегульовуватися відносини з країнами Азії та близького сходу? П'ятим етапом у вас іде глобалізаційний, не слід звужувати до країн лише ЄС. В такій роботі на мою думку, слід використовувати географічну структуру. Є питання по етапам та періодам, період це періодизація, а етап це виробничий процес. В роботі не вистачає нормативно-правового забезпечення дослідження, зокрема опрацьована не достатня кількість нормативно-правових актів.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 (п'ять) членів ради,
«Проти» немає членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує **Арапіну Юрію Миколайовичу** ступінь доктора філософії з галузі знань «Право» за спеціальністю **081 «Право»**

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова
разової спеціалізованої вченої ради

Марина СПІВАК

